Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/247351

# Beslisnota voor de Gemeenteraad

# Onderwerp: Renovatie voetbalvelden gemeente Druten

# Collegedatum: 24 september 2024

**Voorgesteld besluit**
de Gemeenteraad besluit:

1. De nota 'Toekomst voetbalsport gemeente Druten" vast te stellen
2. Met ingang van 2025 tot en met 2034, 40% van de kosten voor renovatie van de voetbalvelden bij te dragen;
3. Ten behoeve van de gemeentelijke bijdrage de reserve 'Renovatie voetbalvelden' in te stellen;
4. Het benodigde bedrag voor de periode 2025-2034 á € 1.485.662 te doteren aan de reserve 'Renovatie voetbalvelden' en dit te dekken uit het Algemene Reserve;
5. Een bedrag á € 392.000 te onttrekken uit de reserve 'renovatie voetbalvelden' voor het jaar 2025 en dit bedrag beschikbaar te stellen op begrotingspost 'sportclubs';

**Aanleiding**
De voetbalclubs in de gemeente Druten zijn in 2012 geprivatiseerd. Na de privatisering had de gemeente geen rol meer in beheer en exploitatie van de voetbalaccommodaties, de verenigingen werden zélf verantwoordelijk hiervoor. Op verzoek van de gemeenteraad is onderzocht wat de ervaringen zijn van 10 jaar geprivatiseerd accommodatiebeheer.

In november 2023 heeft het college de gemeenteraad een informatienota voorgelegd. In de nota schetste het college het resultaat van een inventarisatie onder de clubs en knelpunten die het gevolg zijn van de privatisering. Een van de conclusies uit de inventarisatie is dat er bij het sluiten van de privatiseringsovereenkomsten onvoldoende rekening gehouden is met veranderende omstandigheden, zoals prijsstijgingen en veranderende wetgeving. Daarnaast blijkt dat verenigingen steeds meer moeite hebben om hun accommodatie geheel zelfstandig te beheren. Dit komt mede door wijzigingen in wet- en regelgeving en de stijging van kosten. Hierdoor kunnen verenigingen steeds minder reserveren voor noodzakelijk onderhoud en renovatie. Dit is vooral een probleem bij de renovatie van velden.

Het college stelde de gemeenteraad vervolgens voor om de volgende vervolgstappen te zetten:

1. Te onderzoeken of de huidige structuur met stichtingen en de bestaande privatiseringsovereenkomsten nog voldoen aan de huidige wet- en regelgeving;
2. Te onderzoeken of en op welke wijze de gemeente bij zou kunnen dragen aan het onderhoud van de sportvelden;
3. Te onderzoeken of er een afwegingskader kan worden opgesteld waaraan investeringsvragen van verenigingen kunnen worden getoetst;
4. Te onderzoeken of en hoe de jaarlijkse OZB voor sportaccommodaties kan worden afgeschaft of gedempt;
5. Een vast aanspreekpunt voor verenigingen aan te wijzen, waar zij met ál hun vragen terecht kunnen.

Net als alle sportclubs vervullen de voetbalclubs een belangrijke functie binnen de verschillende kernen van onze gemeente. Zij zorgen voor sociale samenhang, en zorgen voor het sport- en beweegaanbod wat de gezondheid van onze inwoners bevordert. Als gemeente willen we dit zo veel mogelijk (binnen de mogelijkheden) faciliteren. Het ontbreekt de gemeente, buiten de bepalingen uit de privatiseringsovereenkomsten uit 2012, aan kaders om een goede afweging te kunnen maken en welke randvoorwaarden gelden voor gemeentelijke steun. Dit is ook een wens van de voetbalverenigingen. Daarom heeft het college het beleidskader 'Toekomst voetbalsport Druten' opgesteld, waarin de benodigde kaders zijn beschreven. Dit kader en een gemeentelijke bijdrage in de renovatie van de velden ligt ter besluitvorming voor.

**Eerdere besluiten**

| **Datum** | **Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)** |
|---|---|
| 28-04-2022 | Aangenomen motie: kaders voor subsidie-aanvragen |
| 16-11-2023 | Evaluatie privatisering voetbalaccommodaties Druten (Z/23/127436) |

G**ewenst resultaat**
Inwoners van de gemeente Druten kunnen gebruik blijven maken van voldoende, veilige voetbalaccommodaties die worden gebruikt door verschillende voetbalverenigingen. Met een duidelijk en transparant afwegingskader voorkomen we ad-hoc beleid en kunnen verzoeken integraal worden afgewogen.

**Argumenten**
*1.1. Het beleidskader sluit aan op de toekomstvisie Samen sterk, samen Druten 2040 en het collegeprogramma Samen duurzaam vooruit*
In de reeds vastgestelde toekomstvisie Samen sterk, samen Druten 2040 staat dat in iedere kern basisvoorzieningen zoals een sportvereniging bestaan. Als een voorziening op gemeentelijk niveau niet toekomstbestendig is, dan maken we de afweging of deze noodzakelijk zijn om in onze gemeente te behouden. In het kader is opgenomen dat de gemeente Druten zicht richt op handhaving van het bestaande accommodatieaanbod voor voetbalsport. Het kader helpt hierbij om de afwegingen te kunnen maken. Daarnaast sluit het aan op het collegeprogramma Samen duurzaam vooruit 2022-2026 waarbij het college sporten en bewegen wil stimuleren. Hierbij horen goede sportfaciliteiten in alle kernen. Ook staat in het programma dat het college in gesprek gaat met verenigingen over hun toekomstplannen. Het kader en de gevoerde gesprekken sluiten hierbij aan.

*1.2. Met het beleidskader voorkomen we ad-hoc beleid*
In 2012 zijn de voetbalclubs in de gemeente Druten geprivatiseerd. De verenigingen moeten sindsdien zelf zorgen voor onderhoud, renovatie én vernieuwing van het sportpark. De gemeente draagt hier, buiten de bruidsschat die de clubs bij privatisering hebben ontvangen, financieel niets aan bij. Voor verenigingen is dit niet langer vol te houden. Zij hebben daarom afgelopen jaren verschillende verzoeken tot (financiële) ondersteuning bij de gemeente neergelegd.
Bij de gemeente ontbrak het aan kaders om een goede integrale afweging te kunnen maken voor eventuele gemeentelijke steun. Met het beleidskader toekomst voetbal voorkomen we ad-hoc beleid en weten de clubs waar zij aan toe zijn. Ook sluit het aan op de aangenomen motie 'kaders voor subsidieaanvragen'.

*1.3. Het beleidskader sluit aan op de wensen en behoeften van voetbalverenigingen*

Na de privatisering had de gemeente geen rol meer in beheer en exploitatie van de voetbalaccommodaties. De voetbalclubs/stichtingen werden hier zelf verantwoordelijk voor. De privatiseringsovereenkomsten werden voor onbepaalde tijd opgesteld. De verenigingen/stichtingen ontvingen een eenmalige financiële bijdrage. Daarna konden zij formeel geen beroep meer doen op financiële steun van de gemeente.

In het afgelopen decennium zijn kosten van beheer en onderhoud flink gestegen, is er een Europees verbod op SBR voor kunstgrasvelden en is er een corona- en energiecrisis geweest. Hierdoor hebben verenigingen/stichtingen onvoldoende middelen kunnen reserveren om de renovatie van hun (kunst)grasveld te kunnen bekostigen, wat leidt tot onveilige sportvelden. Om toch de benodigde renovaties te kunnen laten uitvoeren moeten zij een beroep doen op de gemeente. Maar zij kunnen daarbij niet verwijzen naar gemeentelijke kaders, wat zorgt voor onzekerheid.

Het beleidskader toekomst voetbal Druten is met de verenigingen besproken en zij kunnen zich vinden in het opgestelde kader. Het geeft hen duidelijkheid en een toekomstperspectief.

*2.1. De financiële bijdrage die clubs in 2012 hebben ontvangen is ontoereikend*
Bij de privatisering in 2012 hebben de voetbalclubs een 'bruidsschat' meegekregen. Van deze bruidsschat werden zij geacht alle noodzakelijke kosten voor renovatie en onderhoud van het volledige sportpark (velden, kantine en kleedkamers) te betalen. In de privatiseringsovereenkomst werd vastgelegd dat verenigingen/stichtingen onder geen enkele voorwaarde aanspraak zouden kunnen maken op een aanvullende gemeentelijke bijdrage. De privatiseringsovereenkomsten werden gesloten voor onbepaalde tijd en daarmee zouden ook de bruidschatten de kosten moeten dekken van investeringen in de toekomst.
Gebleken is echter dat de bruidschatten die verenigingen/stichtingen hebben ontvangen bij lange na niet voldoende zijn om de kosten van de werkzaamheden te dekken. De middelen zijn in de afgelopen jaren gebruikt om de clubgebouwen te onderhouden of uit te breiden, de kosten daarvan vielen veel hoger uit door prijsstijgingen en verkeerde inschatting vooraf (een voorbeeld: renovatie van een kunstgrasveld wordt nu geraamd op € 400.000, in de bruidsschat was rekening gehouden met minder dan de helft van dat bedrag), waardoor de gelden die waren bedoeld voor renovatie van de velden niet meer beschikbaar zijn.

*2.2. Stichtingen/verenigingen hebben onvoldoende reserves kunnen opbouwen*
De financiële bijdrage die voetbalclubs hebben ontvangen in 2012 tijdens de privatisering hebben de clubs besteed aan doeleinden zoals deze destijds zijn afgesproken. In 2024 heeft er een schouw (0-meting) van alle voetbalvelden plaatsgevonden. Daar is ook een meerjarenonderhoudsplanning (hierna: MJOP) voor opgesteld. Uit de schouw blijkt dat het onderhoud aan de velden uitstekend wordt gedaan, de velden liggen er, gezien hun leeftijden, prima bij. Toch moeten in de komende jaren vrijwel alle velden gerenoveerd worden, omdat zij aan het einde van hun technische levensduur komen en een veilig gebruik niet langer kan worden gegarandeerd.

Uit de MJOP blijkt dat in de jaren 2025-2029 in totaal een bedrag á € 2.250.000,00 door de clubs geïnvesteerd moet worden, alleen voor de renovatie van de bestaande (kunst)grasvelden. Dat gaat in totaal over 11 van de 14,5 velden. Daar komt het reguliere onderhoud en verduurzaming van de velden en het sportpark nog bij. De verenigingen/stichtingen hebben onvoldoende reserves kunnen opbouwen door gestegen kosten, verbod op SBR (waardoor renovaties duurder uitvallen) en de corona- en energiecrisis. De gemeentelijke 'bruidsschat' uit 2012 die hiervoor ingezet zou moeten worden is volstrekt ontoereikend. En gezien de hoogte van de geraamde kosten is het

ook niet reëel te verwachten dat de volledige kosten door de leden van de verenigingen (in de vorm van een verhoging van de contributie) gedragen kunnen worden.

Met een gemeentelijke bijdrage in de kosten van renovaties bieden we de verenigingen een steun in de rug om de basisvoorziening (het veld) veilig en bespeelbaar te houden, zodat inwoners van de gemeente Druten laagdrempelig gebruik kunnen blijven maken van deze voorzieningen.

*2.3. Met deze bijdrage stimuleren we goed beheerderschap van de velden en accommodatie*
De voetbalclubs moeten, ondanks de gemeentelijke bijdrage, nog steeds 60% van de renovatie van de voetbalvelden zelf bekostigen. We stimuleren de clubs om goed onderhoud te doen aan de velden zodat de levensduur verlengd wordt en de jaarlijkse reservering ten behoeve van renovatie zo laag mogelijk wordt.
De clubs kunnen daarnaast niet meer aankloppen voor een aanvullende financiële bijdrage voor de renovatie van een (kunst)grasveld.

*2.4. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op de MJOP*
Er heeft op alle velden een 0-meting plaatsgevonden door een gespecialiseerd bureau. Op basis van deze 0-meting is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld per vereniging en per veld. Het bureau heeft veel ervaring in advisering in onderhoud en renovatie van velden en kan beschikken over een overzicht van actuele, marktconforme prijzen voor renovatie van (kunst)grasvelden. Er ligt hiermee een onderbouwde berekening voor de bijdrage vanuit de gemeente. Op basis van de MJOP bedraagt de gemeentelijke bijdrage à 40% voor de periode 2025 – 2034 in totaal € 1.226.000.

*2.5 Door de gekozen werkwijze is extra ambtelijke inzet noodzakelijk en dient er jaarlijks een schouw uitgevoerd te worden, dit leidt tot hogere jaarlijkse kosten*
Het is onvermijdelijk dat er extra ambtelijke inzet nodig is voor de uitvoering van de gekozen werkwijze. Dit is ongeveer 60 uur op jaarbasis. Het is hiervoor niet noodzakelijk om uitbreiding van formatie op te nemen, echter zal het in voorkomende gevallen ten laste gaan van budget inhuurkosten voor de gemeente. Deze kosten zijn op dit moment niet inzichtelijk.
Daarnaast is het noodzakelijk om jaarlijks een schouw te houden, zodat bepaald kan worden welke velden daadwerkelijk gerenoveerd dienen te worden. Afhankelijk van de gebruiksintensiteit kunnen velden sneller of langzamer slijten dan voorzien. Het uitvoeren van een schouw brengt jaarlijks kosten met zich mee. Deze worden geraamd op € 5.000 per jaar.
Om te borgen dat de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen ook daadwerkelijk worden besteed aan renovatie van het veld en de renovatie op de juiste manier wordt uitgevoerd is het nodig toezicht te houden op de werkzaamheden. Hiervoor moet een gespecialiseerd bureau ingezet worden, omdat deze kennis niet in huis is. Deze kosten bedragen ongeveer 15% van de kosten van renovatie, gemiddeld zo'n € 21.000 per jaar.

*3.1. Door de reserve borgen we dat er voldoende middelen beschikbaar zijn*
Er is inzichtelijk welke kosten de verenigingen moeten maken voor de renovatie van hun (kunst)grasvelden in de periode 2025-2034. Door een reserve 'renovatie voetbalvelden' in te stellen voor deze periode en deze volledig te vullen beschikt de gemeente Druten over voldoende financiële middelen voor de geraamde bijdragen.

*4.1 In de periode 2025-2034 is een totaalbedrag á € 1.485.662 nodig voor de bijdrage in de renovatie voetbalvelden, jaarlijkse schouw en directie en inspectiekosten*

In de periode 2025-2034 zijn alle voetbalvelden van de verenigingen aan renovatie toe. Op basis van de MJOP weten we in grote lijnen wat de jaarlijkse kosten zijn.
Om voldoende middelen te hebben, wordt in één keer het benodigde totaalbedrag á € 1.485.662 in de reserve 'Renovatie voetbalvelden' gedoteerd. Dit benodigde bedrag bestaat uit de totale bijdrage á 40% voor alle voetbalvelden voor een bedrag van € 1.225.662 en de kosten van een jaarlijkse schouw en er toezicht op de werkzaamheden. Deze jaarlijkse terugkerende kosten van in totaal € 260.000 over de gehele periode wordt toegevoegd aan de reserve. In de tabel uit de financiële paragraaf is dit inzichtelijk gemaakt per jaar.

*5.1. De gemeenteraad is bevoegd tot het onttrekken van middelen uit de reserve 'renovatie voetbalvelden'*
Met het instellen en voldoende vullen van de reserve 'renovatie voetbalvelden' is het benodigde bedrag in 2025 nog niet meteen beschikbaar. Hier is een raadsbesluit voor nodig.

**Tegenargumenten en risico's**
*2.1. In de privatiseringsovereenkomsten is vastgelegd dat een vereniging geen aanspraak kan maken op een financiële bijdrage*
De privatiseringsovereenkomst die met de stichtingen is afgesloten blijft van kracht, dus de gemeentelijke bijdrage is niet in overeenstemming hiermee. Omdat de overeenkomst meer punten bevat die met de kennis van nu niet meer passend zijn bij de situatie passen we deze met een addendum aan. De renovatiebijdrage nemen we hier eveneens in op.

*2.2. Na besluitvorming bestaat de kans dat ook andere verenigingen met een buitensportaccommodatie bij de gemeente aankloppen*
In de gemeente Druten zijn, naast de voetbalverenigingen, meerdere verenigingen met een buitensportaccommodatie actief. Naast de vijf voetbalclubs zijn er ook nog twee tennisverenigingen en één hockeyclub met een eigen accommodatie. Ook deze verenigingen zijn geprivatiseerd. Deze accommodaties zijn echter nooit eigendom geweest van of gerealiseerd door de gemeente. Na besluitvorming over het toekennen van een eenmalige bijdrage is er kans dat andere verenigingen zich ook bij de gemeente melden. Het beleidskader kan in de toekomst ook uitgebreid worden met deze verenigingen. Daarnaast wordt er gewerkt aan een beleidskader investeringen die ook voor andere verenigingen met een buitensportaccommodatie gaat gelden.

*4.1. Door de gekozen werkwijze kunnen de kosten hoger uitvallen*
Door vooraf voor een bepaalde periode de gemeentelijke bijdrage ineens te verlenen, leggen we het risico van prijsontwikkeling buiten de gemeente. Door nu per jaar te kijken wat de daadwerkelijke kosten zijn komt een deel van dit risico weer bij de gemeente te liggen en kunnen de totale kosten hoger uitvallen dan nu geraamd. Bovendien kunnen de verenigingen niet zelf proberen voordeel te behalen door werkzaamheden aan verschillende velden slim te combineren.

*4.2. De gekozen werkwijze zorgt voor extra structurele kosten*
Met de gekozen werkwijze is het noodzakelijk om ieder jaar een schouw uit te voeren bij de velden die op de planning staan voor renovatie. Deze kosten worden geraamd op € 5.000 per jaar. Om te borgen dat de door de gemeente beschikbaar gestelde middelen ook daadwerkelijk worden besteed aan renovatie van het veld en de renovatie op de juiste manier wordt uitgevoerd is het nodig toezicht te houden op de werkzaamheden. Hiervoor moet een gespecialiseerd bureau ingezet worden, omdat deze kennis niet in huis is. Deze kosten kunnen oplopen tot zo'n € 21.000 per jaar.

Daarnaast vergt de gekozen werkwijze extra ambtelijke uren die nu vanwege de privatisering van de clubs niet zijn begroot. Op jaarbasis gaat het om 60 uur aan extra ambtelijke uren. Deze uren worden ingevuld door hogere frequentie van gesprekken met de verenigingen, de P&C cyclus, de coördinatie van de schouw en uitvoering. Het is niet noodzakelijk om extra formatie in dit voorstel op te nemen. Echter zal de inzet in voorkomende gevallen ten laste gaan van inhuurkosten voor de gemeente. Deze kosten zijn op dit moment niet inzichtelijk.

**Financiële gevolgen**
We richten een reserve 'Renovatie sportvelden' in, we zorgen dat deze voldoende is gevuld voor de periode 2025 tot en met 2034, inclusief extra bijkomende kosten voor de schouw en externe toezicht.

In onderstaande tabellen zijn de ramingen van de kosten van renovaties en de gemeentelijke bijdrage van 40% in de periode 2025-2034 weergegeven, opgesplitst in een bedrag per jaar en het totaalbedrag.

| | **2025** | **2026** | **2027** | **2028** | **2029** | **Totaal** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Totaal | € 915.000 | € 129.500 | € 579.925 | € 537.775 | € 160.930 | € 2.323.130 |
| 40% | € 366.000 | € 51.800 | € 231.970 | € 215.110 | € 64.372 | € 929.252 |
| Schouw en directiekosten | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 130.000 |

| | **2030** | **2031** | **2032** | **2033** | **2034** | **Totaal** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Totaal | € 0,00 | € 17.500 | € 638.825 | € 17.500 | €67.200 | € 741.025 |
| 40% | € 0,00 | € 7.000 | € 255.530 | € 7.000 | € 26.880 | € 296.410 |
| Schouw en directiekosten | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 26.000 | € 130.000 |

De jaarlijkse structurele kosten voor de schouw en directie- en toezichtkosten worden geraamd op gemiddeld € 26.000 per jaar en in totaal € 260.000. We stellen voor dit aan de reserve 'renovatie voetbalvelden' toe te voegen.

**Communicatie**
Verenigingen ontvangen bericht na besluitvorming over de bijdrage aan de renovatie van voetbalvelden.
We voeren individuele gesprekken met verenigingen over het herstellen van de weeffouten in de privatiseringsovereenkomsten en het opstellen van een aparte overeenkomst waarin de gemeentelijke bijdrage wordt vastgelegd.

**Inwonersparticipatie**
De verenigingen zijn in dit traject uitvoerig betrokken door middel van bijeenkomsten, reactiemogelijkheden en inspraakmomenten.
Samen met de verenigingen hebben we een gedragen beleidskader ontwikkeld.

**Uitvoering of Vervolgstappen**
We voeren individuele gesprekken met verenigingen om:

- De weeffouten uit de privatiseringsovereenkomsten te herstellen en op te nemen in een addendum.
- Afhankelijk van het besluit van de gemeenteraad een aparte overeenkomst op te stellen met afspraken over de besteding van de gemeentelijke bijdrage.

- Het beleid zal per 1 januari 2025 ingaan.
- We gaan een keer per jaar in gesprek met de verenigingen.

- Jaarlijks houden we een schouw en bespreken we de voortgang en eventuele verbeterpunten met de verenigingen.
- Het beleidskader ziet alléén op bestaande voorzieningen. We werken aan een beleidskader investeringen buitensportaccommodaties waarin nieuwe initiatieven van buitensportverenigingen met een eigen accommodatie (ook tennis en hockey) afgewogen kunnen worden.
- Per november 2023 is de beleidsmedewerker sport de contactpersoon vanuit de gemeente voor de verenigingen.
- In 2029 evalueren we het beleid.

**Geheimhouding**:
Niet van toepassing.

**Voorstel**
We stellen voor het beleidskader 'Toekomst voetbalsport gemeente Druten' vast te stellen. Het kader bevat de uitgangspunten en kaders die we hanteren om te bepalen of (en in welke mate) de gemeente bijdraagt aan de instandhouding van de voetbalaccommodaties in de gemeente Druten.

Eén van de uitgangspunten is dat we een bijdrage van 40% doen in de kosten van renovatie van (kunst-)grasvelden in de periode 2025-2034. We stellen voor een reserve in te stellen voor de bijdragen in de periode 2025-2034 en het benodigde bedrag te dekken uit de Algemene Reserve. In totaal gaat het om een bedrag á € 1.485.662.

**Advies**

*Financien:*
Hoewel het ongebruikelijk is structurele kosten te dekken uit incidentele middelen is dit gezien de inhaalslag te verdedigen. De vraag is of de clubs geholpen zijn met een bijdrage van 40%, zij moeten nog steeds 60% zelf financieren. Wat gebeurt er als hen dat niet lukt? Bovendien ziet het voorstel ziet niet op andere onderdelen van de accommodatie, zoals clubhuizen, verduurzaming etc.

Verder ontbreekt integraliteit: de bijdrage aan de voetbalverenigingen niet afgewogen tegen andere verenigingen in de gemeente of andere beleidsterreinen, waardoor het niet mogelijk is een afgewogen keuze te maken voor de besteding van middelen.

Een structureel financieel vraagstuk met structurele kosten vraagt om een structurele dekking. Gezien de financiële situatie is een dergelijke uitname op de algemene reserve niet aan te bevelen.

*Juridische zaken:*
Een subsidieregeling lijkt geen bruikbare optie en is er de voorkeur om de bijdrage als onderdeel van een te sluiten addendum bij de privatiseringsovereenkomsten te betrekken. Er is slechts een zeer klein risico dat de bijdrage wordt beschouwd als staatsteun.